

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS.NKPS.431.7.16.2025.AT

Pani
Sabina Baryluk
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
Pl. Wolności 13
56-160 Wińsko

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(W dniu 17.10.2025 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)

Wrocław, 13 listopada 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka
kontrolowana

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku

Kierownik
jednostki
kontrolowanej

Sabina Baryluk - zatrudniona na stanowisku Dyrektora GOPS w Wińsku od 14.01.2025 r., w okresie od 13.01.2015 r. zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS Wińsko.

(dowód: akta kontroli str. 61-62)

Zakres kontroli

Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych od dnia 1.01.2024 r. do dnia 4.09.2025 r.
Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od dnia 1.01.2024 r. do dnia 4.09.2025 r.
Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" od dnia 1.01.2024 r. do dnia 4.09.2025 r.

Podstawa prawna
kontroli

1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie,¹
 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²,
 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³,
 4. art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴,
 5. art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.⁵
- Plan kontroli na II półrocze 2025 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 27 czerwca 2025 r. (PNK-Z.430.1.2025.MK).

¹ (t. j. Dz. U. 2025 r., poz. 438)

² (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224 ze zm.)

³ (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208) – zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.

⁴ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 428) – zwana dalej ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów.

⁵ (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829) – zwana dalej ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Data rozpoczęcia
i zakończenia
czynności
kontrolnych

Od dnia 4 września 2025 r. do dnia 27 października 2025 r.

Kontrolerzy

1. **Agnieszka Toporowska-Karp** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodnicząca zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.329.2025.AT z dnia 18 sierpnia 2025 r.,
2. **Ewa Lasota** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.330.2025.AT z dnia 18 sierpnia 2025 r.,
3. **Agnieszka Kukuryka-Szymuś** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.344.2025.AT z dnia 18 sierpnia 2025 r.

(dowód: akta kontroli str.15-20)

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w zakresie okresów objętych kontrolą oceniono **negatywnie**.

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku została przeprowadzona w dniach 4, 8 i 10 września 2025 r.

Kontrolę wpisano pod poz. nr 18 Książki kontroli jednostki kontrolowanej.

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie listy wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą, listy wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", które złożyły wnioski o przyznanie świadczeń w okresach objętych kontrolą oraz innych dokumentów przedłożonych przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku Panią Sabinę Baryluk.

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i udzielała wyjaśnień:

1. Pani Sabina Baryluk - Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku.

Informacje ogólne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku został utworzony na mocy Uchwały Nr V/17/90 Rady Gminy w Wińsku z dnia 23 sierpnia 1990 r.

(dowód: akta kontroli str.63-64)

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 2/2020 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku z dnia 10 lutego 2020 r. ze zm.,
- Statut przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/193/2012 Rady Gminy Wińsko z dnia 27 czerwca 2012 r. ze zm.

(dowód: akta kontroli str.65-66)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

1. Pani Sabina Baryluk - Dyrektor GOPS w Wińsku od 14.01.2025 r. do nadal, od 13.01.2015 r. - Kierownik GOPS w Wińsku

[REDACTED]

(dowód: akta kontroli str.67-68)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku informuje osoby ubiegające się o świadczenia <o terminach składania wniosków> poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej, informacje są wywieszane na tablicy ogłoszeń GOPS oraz UG, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, a także bezpośredni kontakt z klientem”.

(dowód: akta kontroli str.69-70)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w następujących formach: przekazem pocztowym, przelewem na rachunek bankowy wnioskodawcy, gotówką w kasie Banku Spółdzielczego w Wińsku.

(dowód: akta kontroli str.71-72)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku pracuje:
poniedziałek – piątek - od 7:30 do 15:30

(dowód: akta kontroli str.73-74)

Z informacji przekazanej przez Dyrektora GOPS w Wińsku wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi

realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”.

(dowód: akta kontroli str.75-76)

A) Sprawy organizacyjne:

Wójt Gminy Wińsko upoważnił następujących pracowników:

1. Panią Sabinę Baryluk - Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 20/2015 z dnia 13.01.2015 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych;
 - ✓ Upoważnienia nr 140/2015 z dnia 31.12.2015 r. do:
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, w tym prowadzenia postępowania oraz przekazywania informacji do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy;
 - ✓ Upoważnienia nr 148/2016 z dnia 22.12.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzicielskich, a także wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz postanowień;
 - ✓ Upoważnienia nr 271/2016 z dnia 13.12.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń z zakresu wsparcia kobiet w ciąży i rodzin;
 - ✓ Upoważnienia nr 370/2020 z dnia 29.12.2020 r. do:
 - występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskiem o udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania dokumentu prawo jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
 - ✓ Upoważnienia 287/2025 z dnia 29.08.2025 r. do:
 - zamieszczania informacji w Krajowym Rejestrze Zadłużonych, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1909 ze zm.) w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.
2. [REDAKOWANE] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 22/2015 z dnia 13.01.2015 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

3. [REDACTED] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku na podstawie:
- ✓ Upoważnienia nr 18/2011 z dnia 7.01.2011 r. do:
 - przekazywania do Biura Informacji Gospodarczych informacji o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. 2009, nr 1 poz. 7 z późniejszymi zmianami);
 - ✓ Upoważnienia nr 71/2015 z dnia 16.06.2015 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych;
 - ✓ Upoważnienia nr 272/2016 z dnia 13.12.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu wsparcia kobiet w ciąży i rodzin;
 - ✓ Upoważnienia nr 288/2025 z dnia 29.08.2025 r. do:
 - zamieszczania informacji w Krajowym rejestrze Zadłużonych, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1909 ze zm.), w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.
4. [REDACTED] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku na podstawie:
- ✓ Upoważnienia nr 373/2017 z dnia 25.07.2017 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzicielskich, a także wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz postanowień.
5. [REDACTED] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku na podstawie:
- ✓ Upoważnienia nr 289/2025 z dnia 29.08.2025 r. do:
 - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, wydawania zaświadczeń, a także do poświadczania za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonych postępowań w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

(dowód: akta kontroli str.77-88)

Działalność GOPS w Wińsku w obszarze spraw organizacyjnych oceniono **pozytywnie**.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku wpłynęło 390 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 4 wnioski. Do innych organów według właściwości przekazano 11 wniosków. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 8 wniosków.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. Ośrodek wydał 487 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 20 decyzji odmownych. Od treści decyzji żaden z wnioskodawców nie wniósł odwołania do organu II instancji.

W okresie objętym kontrolą do dnia kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku wypłacono 4 158 zasiłków rodzinnych, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 896,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 3 098,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 164,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0.

Ośrodek wypłacił 2 450 dodatków do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 6,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 31,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 124,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 188,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt. 3 ustawy – 0
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 2 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 3 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 4 ustawy – 0,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 40,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 179,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 163,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 37,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 563,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 1 119.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 4 068 zasiłków pielęgnacyjnych, 766 świadczeń pielęgnacyjnych, 19 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 277 świadczeń rodzicielskich.

GOPS w Wińsku w okresie od 1.01.2024 r. do dnia 4.09.2025 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 4 338 733,68 zł.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

- 1.L.A.** - GOPS.430.Nr 631.24.ZR z dnia 30.12.2024 r.
- 2.D.B.** - GOPS.430.Nr 28.25.ZR z dnia 23.06.2025 r.
- 3.P.M.** - GOPS.430.Nr 34.24.ZR z dnia 25.11.2024 r.,
GOPS.430.Nr 551.24.ZR z dnia 5.09.2024 r.
- 4.E.T.** - GOPS.430.Nr 587.24.ZR z dnia 23.10.2024 r. ze zm.
- 5.A.G.** - GOPS.430.Nr 625.24.ZR z dnia 4.12.2024 r.
- 6.D.K.** - GOPS.4311.Nr 41.24.ZP z dnia 22.11.2024 r.
- 7.A.Ż.** - GOPS.4311.Nr 21.24.ZP z dnia 16.04.2024 r.
- 8.A.M.** - GOPS.4311.Nr 29.24.ZP z dnia 7.05.2024 r.,
GOPS.4311.Nr 28..24.ZP z dnia 7.05.2024 r.,
GOPS.4311.Nr 27.24.ZP z dnia 7.05.2024 r.
- 9.P.W.** - GOPS 430.Nr 160.24.ZR z dnia 18.06.2024 r.
- 10.A.P.** - GOPS 430.Nr 597.24.ZR z dnia 28.10.2024 r.
- 11.Y.I.** - GOPS.430.Nr 9.25.ZR z dnia 1.04.2025 r.
- 12.K.Sz.** - GOPS.430.Nr 558.24.ZR z dnia 16.09.2024 r.
- 13. B.Sz.** - GOPS.430.Nr 169.24.ZR z dnia 19.08.2024 r.
- 14. E.G.** - GOPS.430.NR 569.24.ZR z dnia 25.09.2024 r.
- 15.J.B.** - GOPS 430.6.24.JZ z dnia 22.10.2024 r.
- 16.M.M.** - GOPS 430.7.24.JZ z dnia 22.10.2024 r.
- 17.J.T.** - GOPS 4310.Nr 7.24.SP z dnia 30.10.2024 r.,
GOPS 4310. Nr 52.24.SP z dnia 27.12.2024 r.,
GOPS 4310. Nr 4.25.SPZ z dnia 8.04.2025 r.
- 18.N.B.** - GOPS 4310.Nr 1.23.SP z dnia 5.01.2024 r.,
GOPS 4310.Nr 23.24.SP z dnia 27.12.2024 r.
- 19.D.G.** - GOPS 430.Nr 176.24.ZR z dnia 24.09.2024 r.,
GOPS 430.Nr 603.24.ZR z dnia 31.10.2024 r.
- 20.A.K.** - GOPS 430.Nr 485.24.ZR z dnia 2.05.2024 r.,
GOPS 430.Nr 612.24.ZR z dnia 12.11.2024 r.
- 21.A.P.** - GOPS 430.Nr 600.24.ZR z dnia 29.10.2024 r.,
GOPS.430.Nr 9.25.ZR.Z z dnia 28.03.2025 r.,
GOPS.430.Nr 4.25.ZR.N z dnia 16.05.2025 r.
- 22.P.S.** - GOPS 430.Nr 602.24.ZR z dnia 30.10.2024 r.,
GOPS 430.Nr 26.25.ZR.Z z dnia 11.06.2025 r.
- 23.M.K.** - GOPS 430. Nr 609.24.ZR z dnia 6.11.2024 r.
- 24.B.T.** - GOPS 430.Nr 9.24.ZR.Z z dnia 19.06.2024 r.,
GOPS 430.Nr 29.24.ZR.Z z dnia 1.08.2024 r.,
GOPS 430.Nr 32.24.ZR.Z z dnia 3.09.2024 r.,
GOPS 430.Nr 45.24.ZR.Z z dnia 18.09.2024 r.
- 25.R.Sz.-N.** - GOPS 430.Nr 591.24.ZR z dnia 28.10.2024 r.,
GOPS 430.Nr 1.25.ZR.Z. z dnia 21.01.2025 r.,
GOPS 430.Nr 8.25.ZR.Z z dnia 27.03.2025 r.
- 26.M.B.** - GOPS.430.168.24.ŚR z dnia 24.07.2024 r.
- 27.P.M.** - GOPS.430.620.24.ŚR z dnia 25.11.2024 r.
- 28.M.K.** - GOPS.430.179.24.ŚR z dnia 16.10.2024 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 43 zasiłków rodzinnych oraz 63 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 3,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 1,
 - samotnego wychowywania dziecka – 4,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 13,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 3,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 31,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 7,
 - podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła - 1
- 5 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 2 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 2 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 3 świadczeń rodzicielskich.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (obowiązującym w dniu wydania decyzji na okres zasiłkowy 2023/2024)⁶ oraz aktualnego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna⁷.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

GOPS w Wińsku samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,

⁶ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481)

⁷ (Dz.U. z 2024 r., poz. 1238)

- CEIDG, która pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do dnia kontroli, tj. 4.09.2025 r. występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają świadczenie pielęgnacyjne⁸.

(dowód: akta kontroli, str.89-90)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach, Organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, nie zweryfikował dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo

⁸ (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 350)

⁹ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: 1) informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł¹⁰. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł¹¹. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 3 pkt 2¹² oraz pkt 2a¹³ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„We wnioskach objętych kontrolą, w których prawo do przyznania świadczeń uzależnione jest od kryterium dochodowego pracownik nie zweryfikował kryterium dochodowego wszystkich członków rodziny, ponieważ błędnie założył, że weryfikacji podlegają tylko pełnoletni członkowie rodziny”.

(dowód: akta kontroli str. 117-118)

2. We wszystkich skontrolowanych sprawach, w których członkiem rodziny było dziecko kontynuujące naukę w szkole, organ nie zweryfikował w systemie SIO MEN uczęszczania dzieci do szkoły przed przyznaniem prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego i dodatków z tytułu podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - dojazdów lub zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły. Takie działanie jest niezgodne z art. 23 b ust. 1 pkt 2¹⁴ w związku z art. 23 ust. 8 lit. j¹⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ nie weryfikuje w systemie SIO MEN uczęszczania dzieci do szkoły przyznając prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatków z tytułu dojazdów lub zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła ponieważ wnioskodawca składając wniosek pod odpowiedzialnością karną wskazuje szkołę do której uczęszcza dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 161-162)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż w aktach sprawy brak jest oświadczenia wnioskodawcy złożonego pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań o kontynuacji nauki w szkole przez dziecko.

¹⁰ Art. 5 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych

¹¹ Art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych

¹² Dochodzie rodziny - oznacza to sumę dochodów członków rodziny

¹³ Dochodzie członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c.

¹⁴ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, (...), za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, (...) danych, o których mowa w art. 23 ust. 8 pkt 1 lit. a, b, e, g, h, j, jb, jc, je, l oraz q

¹⁵ Minister właściwy do spraw rodziny jest obowiązany utworzyć rejestr centralny obejmujący następujące informacje gromadzone na podstawie przepisów ustawy przez organy właściwe i wojewodów podczas realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych informacje o uczęszczaniu dziecka lub osoby uczącej się do szkół i placówek oświatowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 152, 858, 1572 i 1933 oraz z 2025 r. poz. 1019), okresie uczęszczania, typie lub rodzaju instytucji oraz nazwie i adresie siedziby instytucji, do której dziecko lub osoba ucząca się uczęszcza.

3. W skontrolowanej sprawie nr 24 (B.T.) organ decyzją GOPS 430.Nr 9.24.ZR.Z z dnia 19.06.2024 r. dokonał zmiany decyzji wydanej w dniu 16.10.2023 r. poprzez przyznanie zwiększonego dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka oraz dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do dnia 30.09.2025 r. bez uprzedniej weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności (wydanego do 31.05.2025 r.) w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/. W niniejszej sprawie w dniu 18.06.2024 r. zostało wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności nowe orzeczenie, jego weryfikacja w EKSMOoN nastąpiła w dniu 20.06.2024 r., tj. po wydaniu decyzji.

Tak prowadzone postępowanie jest niezgodne z art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁶. Weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/ ma charakter obligatoryjny. Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMOoN nie musi być potwierdzona wydrukiem.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W dniu 19.06.2024 r. w sprawie Pani B.T. Organ wydał decyzję zmieniającą, przyznającą dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na dziecko O.T. na podstawie obowiązujących przepisów, tj. art. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2023 poz. 2768). Orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2023r. poz. 100, 173, 240, 852, 1234 i 1429), które zachowało ważność na podstawie art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 852 i 1429) w brzmieniu dotychczasowym, albo którego okres ważności upłynął po dniu 5 sierpnia 2023 r. i przed dniem 30 września 2024 r., zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r., jednak nie dłużej niż do dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności albo nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, stanie się ostateczne. Orzeczenie o niepełnosprawności nie zostało zweryfikowane przez pracownika w systemie Eksmoon przed wydaniem decyzji poprzez niedopatrzenie”.

(dowód: akta kontroli str. 255-258)

4. W skontrolowanej sprawie nr 24 (B.T.) organ decyzją GOPS 430.Nr 29.24.ZR.Z z dnia 1.08.2024 r. dokonał zmiany decyzji wydanej w dniu 16.10.2023 r. poprzez przyznanie zwiększonego dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka oraz dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego od dnia 1.08.2025 r. bez uprzedniego ustalenia, z jaką datą wydane w dniu 18.06.2025 r. przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne. Niniejsze ma szczególne znaczenie w odniesieniu do treści art. 1 ustawy z dnia 19 grudnia

¹⁶ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną (...) informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych(...).

2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Dz.U. 2023 poz. 2768) ¹⁷. Brak ustalenia daty ostateczności orzeczenia w niniejszej sprawie uniemożliwia prawidłowe ustalenie daty początkowej, od której przysługuje prawo do świadczeń. Nie ma możliwości bezspornego wskazania, że jest to dzień 1.08.2024 r., bowiem poprzednie orzeczenie zachowywało ważność nie dłużej jak do dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne. Nowe orzeczenie wydane zostało w dniu 18.06.2024 r.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ wydając decyzję w sprawie Pani B.T. przyznającą dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na dziecko O.T. nie ustalił kiedy nowe orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne poprzez niedopatrzenie oraz przekonanie pracownika, iż orzeczenie o niepełnosprawności wydane w dniu 18.06.2024r. oraz wydruk z systemu EKMSOON z dnia 20.06.2024 r. to wystarczające dokumenty potrzebne do wydania decyzji. Wydając decyzję Organ kierował się również dobrem dziecka oraz miał na uwadze dobro rodziny Pani B.T., która samotnie wychowuje trójkę dzieci, w tym dwoje z niepełnosprawnością”.

(dowód: akta kontroli str. 251-254)

5. W ww. sprawie złożone przez Stronę podanie z dnia 17.09.2024 r. nie zostało opatrzone datą wpływu do Ośrodka. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej¹⁸. Wobec powyższego składane dokumenty powinny być oznaczone datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia od kiedy przysługuje świadczenie. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy Strona składa te dokumenty w odpowiedzi na wezwanie Organu. Dokumentowanie daty wpływu pozwala na kontrolę czy Strona zachowała wskazany jej termin do uzupełnienia wniosku. Tak prowadzone postępowanie administracyjne narusza art. 24 ust. 2 ¹⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 61 § 3 k.p.a.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Podanie Pani B.T. z dnia 17.09.2024 r. zostało złożone w Ośrodku wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności na dziecko B.T. Podanie nie zostało opatrzone datą wpływu do Ośrodka przez nieuwagę pracownika rejestrującego pocztę. Podanie zostało potraktowane jako załącznik do orzeczenia o niepełnosprawności, na którym widnieje data wpływu. Pracownik rozpatrujący sprawę nie zwrócił również uwagi na ten fakt”.

(dowód: akta kontroli str.259-262)

¹⁷ Orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 240, 852, 1234 i 1429), które zachowało ważność na podstawie art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 852 i 1429) w brzmieniu dotychczasowym, albo którego okres ważności upłynął po dniu 5 sierpnia 2023 r. i przed dniem 30 września 2024 r., zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r., jednak nie dłużej niż do dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności albo nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, stanie się ostateczne.

¹⁸ Art. 61 § 3 k.p.a.

¹⁹ Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, poczynwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

6. W ww. sprawie Organ nieprawidłowo doręczył Stronie decyzję GOPS 430.Nr 29.24.ZR.Z z dnia 1.08.2024 r. Widnieje na niej tylko podpis Strony, brak jest wskazania daty odbioru. Niniejsze działanie stoi w sprzeczności z art. 39 k.p.a.²⁰ oraz art. 46 k.p.a.²¹.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia. Doręczenie decyzji winno nastąpić niezwłocznie po jej wydaniu. Podstawowym sposobem doręczania decyzji jest tzw. doręczenie właściwe (zwykłe), czyli doręczenie bezpośrednio do rąk adresata decyzji (jego pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego). Adresat potwierdza odbiór przesyłki poprzez złożenie własnoręcznie podpisu i podanie daty (tzw. daty pewnej) jej odbioru na zwrotce²². Taki sposób daje pewność, że decyzja została doręczona do rąk adresata i tym samym nie są potrzebne żadne dodatkowe dowody doręczenia.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Decyzja GOPS 430.Nr 29.24.ZR.Z z dnia 1.08.2024 r. została odebrana przez Stronę bez wskazania daty odbioru poprzez niedopatrzenie pracownika”.

(dowód: akta kontroli str.147-250)

7. W sprawie nr 25 (R.Sz.-N.), w postępowaniu do decyzji GOPS 430.Nr 591.24.ZR z dnia 28.10.2024 r., organ ustalił prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, w tym z dodatkiem z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego bez informacji potwierdzającej zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych osoby przebywającej na urlopie wychowawczym. Niniejszy sposób prowadzenia postępowania administracyjnego, w zakresie obowiązku weryfikacji osób w systemach elektronicznych

²⁰Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 *objaśnienie pojęć* pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej „adresem do doręczeń elektronicznych”, chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu (§ 1). W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 *objaśnienie pojęć* pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy (§ 2). W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma:

1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 *objaśnienie pojęć* ustawowych pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy (§ 3).

²¹ Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

²² Art. 42 k.p.a.

udostępnianych za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, stoi w sprzeczności z art. 23 b ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych²³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ wydając decyzję GOPS 430.Nr 591.24.ZR z dnia 28.10.2024 r. w sprawie Pani R.Sz.–N. nie zweryfikował w systemie Empatia zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego z podziałem na składki emerytalne, rentowe i wypadkowe za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku z powodu niedopatrzenia pracownika”.

(dowód akta kontroli str. 289-290)

8. W sprawie nr 26 (M.B.), nr 27 (P.M.), i nr 28 (M.K.) Organ w decyzjach przyznających prawo do świadczenia rodzicielskiego w podstawie prawnej niniejszych decyzji nie powołał art. 32 ust. 1d²⁴ ustawy o świadczeniach rodzinnych, stanowiącego o natychmiastowej wykonalności decyzji. Niniejszy przepis jest normą prawa obligatoryjną i powinien być powoływany w decyzjach przyznających prawo do świadczeń rodzinnych, którymi są, w świetle art. 2 pkt 5²⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych świadczenia rodzicielskie.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach o przyznanie prawa do świadczenia rodzicielskiego w podstawie prawnej decyzji nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy mówiącego o tym, że decyzje przyznające świadczenia rodzinne oraz decyzje w sprawie zmiany wysokości świadczeń rodzinnych na korzyść strony są natychmiast wykonalne przez niedopatrzenie pracownika”.

(dowód: akta kontroli str. 263-264)

9. W ww. sprawie nr 26 (M.B) oraz nr 28 (M.K.) Organ dokonał wypłaty świadczenia przed upływem terminu do wniesienia odwołania. Wydanym w niniejszych sprawach decyzjom przyznającym świadczenie nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności, jak również w podstawie prawnej tych decyzji nie powołano art. 32 ust.1 d ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W pierwszej z powołanych spraw Organ wydał decyzję w dniu 24.07.2024 r., doręczył ją stronie w dniu 25.07.2024 r., a wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 29.07.2024 r. W drugiej z wymienionych spraw Organ wydał decyzję w dniu 16.10.2024 r, doręczył ją stronie w dniu 17.10.2024 r., a wypłatę zrealizował w dniu 23.10.2024 r. W obu sprawach wydane decyzje nie były ostateczne i nie były wykonalne, tym samym naruszono normę prawa określoną w art. 130 § 1 k.p.a.²⁶.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani M.B. oraz Pani M.K. dokonano wypłat świadczeń rodzicielskich przed uprawomocnieniem się decyzji, ponieważ kierowano się wyłącznie dobrem dziecka oraz potrzebą zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w związku z urodzeniem się dziecka, a także pojawieniem

²³ Organ właściwy ustalający prawo do świadczeń rodzinnych, w tym do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, informacji niezbędnych dla ustalenia powyższych uprawnień, a w tym przypadku informacji o zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, osoby przebywającej na urlopie wychowawczym, w podziale na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe.

²⁴ Decyzje przyznające świadczenia rodzinne oraz decyzje w sprawie zmiany wysokości świadczeń rodzinnych na korzyść strony są natychmiast wykonalne.

²⁵ Świadczeniami rodzinnymi są: (...) 5) świadczenie rodzicielskie.

²⁶ Decyzja nie podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania.

się nowego członka rodziny. Świadczenie rodzicielskie dla ww. zostało wypłacone po odebraniu decyzji przez Strony zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy. Zarówno rodzina Pani M.B. jak i Pani M.K. to rodziny wielodzietne, w których każda forma pomocy, a zwłaszcza pomoc materialna jest bardzo potrzebna”.

(dowód: akta kontroli str.265-282)

10. W decyzjach przyznających prawo do zasiłku pielęgnacyjnego na niepełnoletnie osoby uprawnione Organ błędnie formułuje rozstrzygnięcia decyzji przyznających prawo do ww. świadczeń dla niepełnoletnich osób uprawnionych wskazując „o przyznaniu Pani/Panu ... prawa do zasiłku pielęgnacyjnego dla”.

Tym samym naruszony jest tu art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.²⁷ oraz art. 16 ust. 2 pkt 1²⁸ ustawy o świadczeniach rodzinnych .

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w wydanej decyzji wskazywał, że zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się przedstawicielowi ustawowemu, a nie bezpośrednio małoletniemu niepełnosprawnemu dziecku, ponieważ przedstawiciel ustawowy był wnioskodawcą, wnioskował o świadczenie dla dziecka. Małoletnie dziecko nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a zatem nie może samodzielnie prowadzić postępowania administracyjnego ani pobierać świadczeń. W związku z tym beneficjentem formalnym (adresatem decyzji) był przedstawiciel ustawowy, który działa w imieniu i na rzecz dziecka. Samo świadczenie przysługuje oczywiście dziecku jako osobie uprawnionej, ale wypłacane jest przedstawicielowi ustawowemu, który zarządza tymi środkami zgodnie z dobrem dziecka. W decyzji wskazane jest, że świadczenie przyznane zostało dla osoby uprawnionej. Od kwietnia 2025 r. organ przyznając prawo do zasiłku pielęgnacyjnego wskazuje w rozstrzygnięciu decyzji osobę uprawnioną reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego”.

(dowód: akta kontroli str. 283-286)

11. W skontrolowanych sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych w pouczeniu decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych, w których odstąpiono od uzasadnienia decyzji Organ błędnie poucza Strony o środkach zaskarżenia decyzji. Organ wskazał, że Strona może złożyć odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od daty doręczenia, co jest niezgodne z art. 127 § 1 k.p.a.²⁹ .

Decyzja administracyjna zawiera pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania³⁰. Pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji określa charakter decyzji, czy jest ona nieostateczna, czy też jest ostateczna i w jakim trybie można dokonać jej weryfikacji. Pouczenie stanowi wyraz realizacji m.in. zasady pogłębiania zaufania³¹ oraz zasady udzielania informacji³² na każdym etapie postępowania, ale jest także obligatoryjnym elementem każdej decyzji. Pouczenie stanowi na gruncie k.p.a. ważny element realizacji zasady czynnego udziału strony w postępowaniu. Zawiera informacje dotyczące trybu zaskarżenia w toku instancji

²⁷ Decyzja zawiera oznaczenie rozstrzygnięcie.

²⁸ Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku.

²⁹ Decyzja wydana w pierwszej instancji, od której uzasadnienia organ odstąpił z powodu uwzględnienia w całości żądania strony, jest ostateczna.

³⁰ 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

³¹ Art. 8 k.p.a.

³² Art. 9 k.p.a.

administracyjnych, wniesienia skargi do sądu administracyjnego lub też przeniesienia sprawy na drogę postępowania przed sądem powszechnym.

Zatem w pouczeniu decyzji Organ winien wskazać, że Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi do Sądu Administracyjnego.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z art. 107 § 4 k.p.a. decyzja przyznająca prawo do świadczeń rodzinnych w całości uwzględnia żądania strony i dlatego Organ odstąpił od szczegółowego uzasadnienia decyzji. Strona nie wniosła także odwołania. Organ wydając decyzję, w której odstępuje od uzasadnienia omyłkowo wskazał jako środek odwoławczy – Samorządowe Kolegium Odwoławcze – a powinien zgodnie z przepisami wskazać Wojewódzki Sąd Administracyjny. Błąd ten wynika z przeoczenia pracownika jak również z zastosowania błędnego wzoru decyzji”.

(dowód: akta kontroli str.157-158)

12. W sprawie nr 5 (A.G.) Organ decyzją nr GOPS.430.Nr.625.24.ZR z dnia 4.12.2024 r. przyznał wnioskodawcy z zastosowaniem art. 5 ust. 3a³³ ustawy o świadczeniach rodzinnych zasiłek rodzinny wraz z dodatkami w łącznej kwocie 50,48 zł miesięcznie na okres od 1.11.2024 r. do 30.06.2025 r. oraz od 1.09.2025 r. do 31.10.2025 r. Jednakże ustalając dochód rodziny Organ nie zweryfikował w systemie e-Podatki dochodów syna. Z weryfikacji dokonanej w dniu kontroli wynika, iż syn Pani A.G. w 2023 r. osiągnął dochód w wysokości 1681,38 zł z tytułu pracy jako pracownik młodociany. Ponadto z weryfikacji ZUS Empatia wynika, iż ww. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od 1.09.2023 r.

W przypadku syna Pani A.G. nastąpiło uzyskanie dochodu, o którym mowa w art. 5 ust. 4a³⁴ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Doliczenie do dochodów rodziny dochodów syna powoduje przekroczenie kryterium dochodowego określonego w art. 5 ust. 1 ww. ustawy. Nie ma tu także zastosowania art. 5 ust. 3³⁵ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani A.G. o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego Organ nie zbadał dogłębnie sprawy poprzez niedopatrzenie oraz błędne założenie pracownika. Organ ustalając prawo do zasiłku rodzinnego zweryfikował dochody Pani A.G. oraz męża Pana K.G. Weryfikacji nie zostały poddane dzieci ww. Z akt sprawy wynika, iż syn Pani A.G. – P. jest uczniem Branżowej Szkoły I Stopnia, lecz jego dochody nie zostały poddane weryfikacji. Pracownik poprzez błędne założenie, iż weryfikacji podlegają tylko pełnoletni członkowie rodziny nie zweryfikował dochodu dziecka. Strona nie wskazała we wniosku ani nie zgłaszała w okresie pobierania zasiłku rodzinnego by któryś z pozostałych członków rodziny uzyskał dochód”.

(dowód: akta kontroli str.163-246)

³³ W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, o której mowa w ust. 3, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

³⁴ W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, ustalając dochód członka rodziny, osoby uczącej się lub dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń rodzinnych.

³⁵ W przypadku gdy dochód rodziny przekracza kwotę, o której mowa w ust. 1 lub 2, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w kwocie ustalonej zgodnie z ust. 3a.

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. brak weryfikacji w SIO MEN osób kontynuujących naukę w szkole, na które wnioskodawca ubiegał się o świadczenia,
3. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności członka rodziny wnioskodawcy w systemie Eksmoon
4. brak potwierdzenia dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne,
5. brak oznaczenia datą wpływu dokumentu złożonego przez wnioskodawcę,
6. nieprawidłowe doręczenie decyzji,
7. brak weryfikacji w systemie Empatia informacji potwierdzającej zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych osoby przebywającej na urlopie wychowawczym,
8. brak powołania w podstawie prawnej decyzji przyznających prawo do świadczenia rodzicielskiego art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych,
9. realizacja wypłaty na podstawie decyzji, której nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności, przed upływem terminu do wniesienia odwołania,
10. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnoletniej,
11. błędne pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych, w których odstąpiono od uzasadnienia,
12. nieprawidłowe ustalenie dochodów rodziny.

Działalność GOPS w Wińsku w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

C) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa³⁶ oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku realizuje świadczenia rodzinne dla 6 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

³⁶ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz.337 ze zm.)

W okresie od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. Ośrodek wydał 25 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym żadnej decyzji odmownej. Od treści wydanych decyzji nie złożono odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami świadczenia rodzicielskiego o następujących numerach:

1. LS. - GOPS.430.Nr 606.24.ZR z dnia 5.11.2024 r.

2.S.K. - GOPS 430.Nr 15.24.ZR.Z z dnia 6.03.2024 r.,
GOPS 430.Nr 163.24.ZR z dnia 23.07.2024 r.,
GOPS 430.Nr 608.24.ZR z dnia 5.11.2024 r.

3.O.M. - GOPS 430.Nr 607.24.ZR z dnia 5.11.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające dane osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne oraz dane członków jej rodziny. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenie o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

GOPS w Wińsku samodzielnie uzyskiwał/weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone były terminowo. Termin ich wypłaty był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, nie zweryfikował dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Zgodnie ustawą o świadczeniach rodzinnych zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł³⁷. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł³⁸. Definicja dochodu rodziny oraz

³⁷ Patrz przypis 10

³⁸ Patrz przypis 11

dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 3 pkt 2³⁹ oraz pkt 2a⁴⁰ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„We wnioskach objętych kontrolą dla osób ze statusem UKR, w których prawo do przyznania świadczeń uzależnione jest od kryterium dochodowego pracownik nie zweryfikował kryterium dochodowego wszystkich członków rodziny, ponieważ błędnie założył, że weryfikacji podlegają tylko pełnoletni członkowie rodziny. Jednocześnie rozpatrując wniosek złożony przez opiekuna tymczasowego pracownik rozpatrzył wniosek ze wskazaniem art. 25 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz w oparciu o wiedzę przekazaną na szkoleniu on-line ”.

(dowód: akta kontroli str.119-120)

2. W sprawie nr 2 (S.K.) przyznano prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na pokrycie wydatków powstałych w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły oraz dodatkiem z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego obywatelowi Ukrainy, będącemu opiekunem tymczasowym nie posiadającym statusu UKR. Prawo do zasiłku rodzinnego przyznano na okres od 1.04.2024 r. do 30.09.2025 r. w wysokości 124,00 zł miesięcznie, prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu dojazdów w okresach od 1.04.2024 r. do 30.06.2024 r., od 1.09.2024 r. do 31.10.2024 r., od 1.11.2024 r. do 30.06.2025 r. i od 1.09.2025 r. do 30.09.2025 r. w wysokości 69,00 zł miesięcznie, a prawo do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego jednorazowo we wrześniu 2024 r. i we wrześniu 2025 r. w wysokości po 100,00 zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴¹ Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy". Ponadto przysługujące na dziecko świadczenia⁴², o których mowa w ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem świadczenia rodzicielskiego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, oraz świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 6, przysługują także opiekunowi tymczasowemu, o którym mowa w art. 25. Ustalając prawo do świadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przepisy art. 5 ust. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych stosuje się odpowiednio.

W skontrolowanej sprawie Wnioskodawca legitymował się kartą pobytu z dostępem do rynku pracy potwierdzającą zezwolenie na pobyt czasowy do 7.07.2025 r. Nie legitymował się statusem UKR i nie był jedną z kręgu osób, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴³.

³⁹ Patrz przypis 12

⁴⁰ Patrz przypis 13

⁴¹ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 337 ze zm.) art. 26 ust. 1 pkt 1

⁴² Art. 26 ust. 4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

⁴³ Przywołany przepis prawa stanowi, że prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje: 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka; 2) opiekunowi faktycznemu dziecka; 3) osobie uczącej się

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ przyznając prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami dla Pana S.K. błędnie zinterpretował przepisy ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa odnoszące się do osób, którym przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego. Pracownik błędnie założył, iż obywatelom Ukrainy, którzy zamieszkują terytorium Rzeczypospolitej w okresie od dnia wybuchu wojny na Ukrainie ale bez statusu UKR przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych na podstawie przepisów ww. ustawy. Błędna interpretacja wynikała również z faktu, że Pan S.K. zgodnie z postanowieniem sądu jest opiekunem tymczasowym”.

(dowód: akta kontroli str.291-312)

3. W sprawie nr 3 (O.M.) Organ w decyzji przyznającej zasiłek rodzinny dla osoby ze statusem UKR błędnie ustalił okres przysługiwania świadczenia. Organ przyznał Wnioskodawcy prawo do zasiłku rodzinnego do dnia 31.10.2025 r. zamiast do 30.09.2025 r. Zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa ⁴⁴ obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ⁴⁵ ww. ustawy, przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych, o których mowa w o świadczeniach rodzinnych, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przyznanie świadczenia rodzinnego na okres dłuższy niż do 30 września 2025 r. stanowi naruszenie art. 26 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji).

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Prawo do zasiłku rodzinnego przyznanego decyzją administracyjną GOPS 430.Nr 607.24.ZR z dnia 5.11.2024 r. zostało błędnie przyznane do dnia 31.10.2025 r. ponieważ źle edytowana została w treści decyzji data przyznania prawa do świadczeń”.

(dowód: akta kontroli str.121-124)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy ze statusem UKR i osoby dla której wnioskodawca jest opiekunem tymczasowym,
2. przyznanie świadczeń rodzinnych osobie nieuprawnionej,
3. błędny okres przyznania świadczeń rodzinnych dla osoby ze statusem UKR

Działalność GOPS w Wińsku w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, oceniono **negatywnie**.

⁴⁴ art. 26 ust. 1 ustawy

⁴⁵ Jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do dnia 30 września 2025 r. Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest osobą określoną w zdaniu pierwszym, w okresie dotyczącym matki, o ile dziecko to nie jest obywatelem polskim ani obywatelem innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

D) Postępowanie dotyczące ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku, w okresie objętym kontrolą przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 4 wnioski wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli podano dokumentację następujących spraw:

1. A.S.

2. J.B.

W skontrolowanych sprawach Strony informowały w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach sprawy były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W uprzednio złożonym wniosku podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL. Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonymi wnioskami oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego z zachowaniem terminów o których mowa w art. 35 k.p.a.⁴⁶.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W skontrolowanych sprawach Organ przekazał do Wojewody Dolnośląskiego, celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, wnioski wraz z dokumentami za pośrednictwem poczty polskiej, czym naruszył art. 21 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴⁷.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Wnioski Pani J.B. i Pani A.S. zostały przekazane do DUW we Wrocławiu pocztą tradycyjną, ponieważ wystąpiły problemy techniczne w związku z obsługą systemu Empatia. Pomimo zgłaszania problemu informatykowi oraz prób naprawy system nadal nie działał sprawnie. Ponadto w sprawie Pani A.S. ilość załączników do złożonych wniosków była tak duża, że system blokował i niemożliwe było przekazanie wszystkich dokumentów przez system Empatia. Przesłanie wniosków pocztą tradycyjną wynika również z tego, iż pracownik był przekonany, że forma ta jest również dopuszczalna i prawidłowa”.

⁴⁶Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3.

⁴⁷ W sprawach o świadczenia rodzinne realizowane w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego komunikacja między organem właściwym a wojewodą, w szczególności przesyłanie wniosków wraz z dokumentami lub decyzji administracyjnych, niezależnie od postaci, w której zostały złożone lub wydane, odbywa się wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny po zastosowaniu zapewnionych w systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych. W przypadku wniosków, decyzji lub innych dokumentów, które posiadają wyłącznie postać papierową, przekazywana jest ich elektroniczna kopia.

(dowód: akta kontroli str.127-128)

2. W sprawie nr 2 (J.B.) Organ przekazał do Wojewody Dolnośląskiego, celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, niekompletny wniosek (w przekazanych dokumentach brak druku A1 potwierdzającego delegację pracownika do pracy za granicą RP). Tym samym naruszony został art. 23a ust 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴⁸.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ przesłał wniosek Pani J.B do DUW we Wrocławiu celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. Wniosek został przesłany niekompletny, ponieważ pracownik przeoczył brak druku A1. Jednocześnie informuję, iż zostanie sporządzone wezwanie o dostarczenie druku A1 i niezwłocznie przekazane do DUW Wrocław ”.

(dowód: akta kontroli str.125-126)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. przekazanie do Wojewody Dolnośląskiego wniosku celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego niezgodnie z art. 21 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
2. przekazanie do Wojewody Dolnośląskiego niekompletnego wniosku celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

Działalność GOPS w Wińsku w obszarze postępowania dotyczącego ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz terminowość przekazania ww. wniosków, **oceniono negatywnie**.

E) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie od 1.01.2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku przyznał pomoc z funduszu alimentacyjnego 37 osobom uprawnionym. Wsparciem w tej formie objęto 34 rodziny.

(dowód: akta kontroli str.107-108.)

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. wypłacono 785 świadczeń na łączną kwotę 440 715,55 zł, z tego na osobę uprawnioną:

⁴⁸ W przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych lub członek rodziny tej osoby lub rodzic dziecka przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami, w tym informacjami dotyczącymi sprawy, wojewodzie

- w wieku 0 – 17 lat – 674 świadczeń,
- w wieku 18 – 24 lat – 93 świadczenia,
- 25 lat i więcej – 18 świadczeń.

(dowód: akta kontroli str.107-108)

W powyższym okresie Ośrodek wydał 82 decyzje administracyjne w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym żadnej decyzji odmownej. Żaden z wnioskodawców nie wniósł odwołania do organu II instancji.

(dowód: akta kontroli str.107-110)

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 9 świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 7 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

- 1.D.B.** – GOPS.432.Nr 317.24.FA z dnia 17.10.2024 r.,
GOPS.432.Nr 318.24.FA z dnia 17.10.2024 r.
- 2.A.B.** – GOPS.432.Nr 324.24.FA z dnia 31.10.2024 r.
- 3.A.P.** – GOPS.432.Nr 325.24.FA z dnia 31.10.2024 r. ze zm.,
GOPS.432.Nr 134.25.FA z dnia 2.04.2025 r.
- 4.A.K.** – GOPS.432.Nr 347.24.FA z dnia 27.12.2024 r.
- 5.S.Sz.** – GOPS.432.Nr 330.24.FA z dnia 19.11.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji, orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądzających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść ugody sądowej. Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. (Zgodnie z brzmieniem ustawy obowiązującej w dniu wydania decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego). Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy poczynawszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Wpłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴⁹.

⁴⁹ W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 31 października. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 30 września danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 30 listopada tego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 października do dnia 31 października danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 31 grudnia tego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39⁵⁰ i art. 46⁵¹ k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. Ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, organ nie weryfikuje dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 15 a ust. 1 pkt 1⁵² ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zgodnie z ww. ustawą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209,00 zł, zwaloryzowanej zgodnie z ust. 2c-2f⁵³. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 2 pkt 5⁵⁴ oraz art. 2 pkt 5a⁵⁵ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„We wnioskach objętych kontrolą, w których prawo do przyznania świadczeń uzależnione jest

o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 listopada do dnia 30 listopada danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 31 stycznia następnego roku.

⁵⁰ Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej "adresem do doręczeń elektronicznych", chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia decyzji, której organ administracji publicznej nadał rygor natychmiastowej wykonalności, albo decyzji, która podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy, w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych albo jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny, organ administracji publicznej może doręczyć decyzję w sposób określony w § 3. Przepisów § 1 i § 2 pkt 1 nie stosuje się.

⁵¹ Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Jeżeli odbierający pismo uchyli się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu.

⁵² Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

⁵³ art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

⁵⁴ Dochód rodziny - oznacza to dochód rodziny, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych

⁵⁵ Dochód członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 3-4b

od kryterium dochodowego, pracownik nie zweryfikował kryterium dochodowego wszystkich członków rodziny, ponieważ założył, że weryfikacji podlegają tylko pełnoletni członkowie rodziny”.

(dowód: akta kontroli str.129-130)

2. W decyzjach przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego Organ błędnie formułuje rozstrzygnięcia decyzji przyznających prawo do ww. świadczeń dla niepełnoletnich osób uprawnionych wskazując „orzeka o przyznaniu Pani.... zam. ... świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla uprawnionego”.

Tym samym naruszono art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.⁵⁶ oraz art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵⁷.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w wydanej decyzji wskazywał, że świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznaje się przedstawicielowi ustawowemu, a nie bezpośrednio małoletniemu dziecku, ponieważ przedstawiciel ustawowy był wnioskodawcą, wnioskował o świadczenie dla uprawnionych osób. Małoletnie dziecko nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a zatem nie może samodzielnie prowadzić postępowania administracyjnego ani pobierać świadczeń. W związku z tym beneficjentem formalnym (adresatem decyzji) był przedstawiciel ustawowy, który działa w imieniu i na rzecz dziecka. Samo świadczenie przysługuje oczywiście dziecku jako osobie uprawnionej, ale wypłacane jest przedstawicielowi ustawowemu, który zarządza tymi środkami zgodnie z dobrem dziecka. W decyzji wsadzane jest, że świadczenie przyznane zostało dla osoby uprawnionej. Od kwietnia 2025 r. organ przyznając prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wskazuje w rozstrzygnięciu decyzji osobę uprawnioną reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego ”.

(dowód: akta kontroli str.131-146)

3. W sprawach nr 1 (D.B.) decyzja GOPS.432.Nr.317.24.FA z dnia 17.10.2024 r. oraz GOPS.432.Nr.318.24.FA z dnia 17.10.2024 r., nr 2 (A.B.) decyzja GOPS.432.Nr.324.24.FA z dnia 31.10.2024 r., nr 3 (A.P.) decyzja GOPS.432.Nr.325.24.FA z dnia 31.10.2024 r., oraz decyzja GOPS.432.Nr.134.25.FA z dnia 2.04.2025 r., nr 4 (A.K.) decyzja GOPS.432.Nr.347.24.FA z dnia 27.12.2024 r. oraz 5 (S.Sz.) decyzja GOPS.432.NR.330.24.FA z dnia 19.11.2024 r. - w pouczeniu decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w których odstąpiono od uzasadnienia decyzji Organ błędnie poucza Strony o środkach zaskarżenia decyzji. Organ wskazał, że Strona może złożyć odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od daty doręczenia, co jest niezgodne z art. 127 § 1 k.p.a.⁵⁸.

Decyzja administracyjna zawiera pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania⁵⁹. Pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji określa charakter decyzji, czy jest ona nieostateczna, czy też jest ostateczna i w jakim trybie można dokonać jej weryfikacji. Pouczenie stanowi wyraz realizacji m.in. zasady pogłębiania zaufania⁶⁰ oraz zasady udzielania informacji

⁵⁶ Patrz przypis 11

⁵⁷ świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo

⁵⁸ Patrz przypis 8

⁵⁹ Art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

⁶⁰ Art. 8 k.p.a.

⁶¹ na każdym etapie postępowania, ale jest także obligatoryjnym elementem każdej decyzji. Pouczenie stanowi na gruncie k.p.a. ważny element realizacji zasady czynnego udziału strony w postępowaniu. Zawiera informacje dotyczące trybu zaskarżenia w toku instancji administracyjnych, wniesienia skargi do sądu administracyjnego lub też przeniesienia sprawy na drogę postępowania przed sądem powszechnym.

Zatem w pouczeniu decyzji Organ winien wskazać, że Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi do Sądu Administracyjnego.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z art. 107 § 4 k.p.a. decyzja przyznająca prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w całości uwzględnia żądania strony i dlatego Organ odstąpił od szczegółowego uzasadnienia decyzji. Strona nie wniosła także odwołania. Organ wydając decyzję, w której odstępuje od uzasadnienia omyłkowo wskazał jako środek odwoławczy – Samorządowe Kolegium Odwoławcze – a powinien zgodnie z przepisami wskazać Wojewódzki Sąd Administracyjny. Błąd ten wynika z przeoczenia pracownika jak również z zastosowania błędnego wzoru decyzji”.

(dowód: akta kontroli str.287-288)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
3. błędne pouczenie o środkach zaskarżenia w decyzjach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w których odstąpiono od uzasadnienia.

Działalność GOPS w Wińsku w obszarze postępowania w przedmiocie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **negatywnie**.

F) Postępowanie w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Wińsko zarejestrowanych było 141 dłużników alimentacyjnych.

W okresie od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. Ośrodek w 51 przypadkach skierował do organu właściwego dłużnika wnioski o podjęcie działań, w tym o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego. Otrzymało 48 wniosków od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Przeprowadzono 53 wywiady alimentacyjne oraz odebrano 53 oświadczenia majątkowe. Do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy zobowiązano 5 dłużników. PUP informowano o potrzebie aktywizacji 18 dłużników alimentacyjnych. W żadnej sprawie Organ nie otrzymał od

⁶¹ Art. 9 k.p.a.

starosty informacji o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy. Ośrodek wystąpił z 3 wnioskami do centralnej ewidencji kierowców z zapytaniem czy dłużnik posiada uprawnienia do kierowania pojazdami. W okresie objętym kontrolą skierowano do starosty 1 wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, nie skierowano żadnego wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy. Przekazano, w ramach podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych 2 wnioski o ściganie za przestępstwo z art. 209 kodeksu karnego. W powyższym okresie Ośrodek wszczywał 4 postępowania o uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

W okresie objętym kontrolą organ wydał 3 decyzje o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, nie została wydana żadna decyzja o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Od treści wydanych decyzji żaden z dłużników alimentacyjnych nie wniósł odwołania do II instancji.

Do biur informacji gospodarczej przekazano 61 informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

(dowód: akta kontroli, str.113-116)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
2. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A.,
3. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
4. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

(dowód: akta kontroli, str. 91-92)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do dnia kontroli, tj. do 4.09.2025 r., działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnień do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ponieważ zawarte ww. przepisie upoważnienie uznać należy za dodatkowe wobec innych uprawnień przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”

(dowód: akta kontroli, str.93-94)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec następujących dłużników alimentacyjnych:

1. A.Cz., 2. Ł.S., 3. K.S., 4. K. Sz., 5. M.P., 6. M.D.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku

o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informuje dłużników o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa. Informował również dłużników o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej do ich całkowitego zaspokojenia, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W sytuacji, gdy dłużnik nie zamieszkiwał na terenie Gminy, Ośrodek występował ze stosownym wnioskiem do organu właściwego dłużnika ze względu na miejsce jego zamieszkania z prośbą o podjęcie stosownych działań. Przekazywał również organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa.

W sytuacji, gdy dłużnik mieszkał na terenie Gminy, wzywano stronę celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku do dnia kontroli nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych⁶² w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące, co wynika z art. 8 a ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ nie zgłasza dłużników do Krajowego Rejestru Zadłużonych, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Pracownik oraz dyrektor Ośrodka posiadają stosowne pełnomocnictwa udzielone przez Wójta Gminy Wińsko”.

(dowód: akta kontroli str.95-96)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek w przypadku powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych w trybie art. 304 § 2 k.p.k.⁶⁴

⁶² (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1909)

⁶³ Organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów zamieszcza w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacje, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1909), w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

⁶⁴ instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz

nie zawiadamiał prokuratury o możliwości popełnienia przez zobowiązanych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.⁶⁵ w zw. z art. 209 § 3 k.k.⁶⁶.

Takie postępowanie narusza art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 209 § 3 k.k. w zw. z art. 304 § 2 k.p.k.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w pierwszej kolejności przyjmuje wnioski i wydaje decyzje wnioskodawcom, aby zachować kontynuację wypłat. Następnie zajmuje się działaniami dotyczącymi dłużników alimentacyjnych. Przez niedopatrzenie pracownika wnioski nie zostały sporządzone. Sporządzane są wnioski do Prokuratury w związku z wydaniem dłużnikowi alimentacyjnemu decyzji uznającej go za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych”.

(dowód: akta kontroli str.149-150)

Należy zauważyć, że okres związany z rozpatrywaniem wniosków złożonych na nowy okres zasiłkowy, który podlegał kontroli, zakończył się w lutym 2025 r. Mimo tego, Organ do dnia kontroli nie skierował zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 k.k. Sporządzanie wniosków o ściganie jako organ właściwy dłużnika w związku z wydaniem dłużnikowi decyzji uznającej go za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie zwalnia organu wierzyciela od złożenia zawiadomień, do których jest zobowiązany na mocy art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.

2. We wszystkich skontrolowanych sprawach Organ prowadząc postępowanie wobec dłużników sporządzał w sprawach pisma m.in. wnioski o podjęcie działań do organu właściwego dłużnika, informacje do komornika, wezwania na wywiad alimentacyjny, wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego, wnioski o aktywizację do PUP jako GOPS, a nie jako organ

przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa

⁶⁵ Art. 209 § 1 kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku

⁶⁶ Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a odbywa się z urzędu.

właściwy, czyli wójt. Takie działanie narusza art. 2 pkt 9⁶⁷ i pkt 10⁶⁸ w zw. z art. 8 b⁶⁹ i art. 12⁷⁰ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach dłużników alimentacyjnych wezwania na wywiad alimentacyjny, wnioski o podjęcie działań, wnioski o aktywizację do PUP oraz informacje do komornika zostały sporządzone jako GOPS, a nie jako organ właściwy, ponieważ pisma te sporządzane były z upoważnienia Wójta. Tutejszy organ wychodził z założenia, że pismo jest prawidłowo skonstruowane, ponieważ w treści podawaliśmy, że działamy z upoważnienia Wójta. Natomiast wnioski o przyłączenie i informacja do komornika zostały sporządzone jako GOPS, a nie organ właściwy przez niedopatrzenie pracownika. Od dnia 4.09.2025 r. organ zmienił wszystkie wnioski i stosuje prawidłowe oznaczenie organu. Przyczyna nieprawidłowości: zbyt mała uważność przy sporządzaniu pism”.

(dowód: akta kontroli str.151-152)

W odniesieniu do opisanej nieprawidłowości stwierdzić należy, że osoby sporządzające pisma, powinny dbać o to, aby były one sporządzone prawidłowo. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę, aby zawierały rzetelne dane, które nie będą powodowały nieudowodnienia i wprowadzały innych uczestników postępowania w błąd. Brak należytego sporządzenia pisma pozostaje w sprzeczności z zasadą obowiązku informowania stron⁷¹. Udzielenie upoważnienia dla pracownika GOPS do prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych nie skutkuje tym, że GOPS staje się organem właściwym w tych sprawach.

3. W sprawie nr 1 (A.Cz.) i nr 4 (K. Sz.) Organ decyzjami z 31.10.2024 r. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Informacje do dłużnika o przyznaniu świadczeń oraz wnioski o podjęcie działań Ośrodek sporządził dopiero 15.01.2025 r. W sprawie nr 2 (Ł.S.) Organ

⁶⁷ organ właściwy dłużnika - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego;

⁶⁸ organie właściwym wierzyciela – oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej

⁶⁹ Organ właściwy dłużnika może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji.

⁷⁰ Postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela. Organ właściwy wierzyciela może upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

⁷¹ art. 9 k.p.a.

decyzją z dnia 17.10.2024 r. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Informację do dłużnika alimentacyjnego i wezwanie na wywiad alimentacyjny Ośrodek sporządził dopiero 15.01.2025 r. W sprawie nr 3 (K.S.) Organ decyzją z dnia 17.10.2024 r. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a informację do dłużnika alimentacyjnego oraz wnioski o podjęcie działań organ sporządził dopiero 15.01.2025 r.

Takie postępowanie narusza art. 35 k.p.a.⁷² w zw. z art. 6 k.p.a.⁷³ w zw. z art. 25 ⁷⁴ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z art. 35 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwić sprawy bez zbędnej zwłoki. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej priorytetowo traktuje sprawy o przyznanie świadczeń w tym świadczeń z funduszu alimentacyjnego i są one rozpatrywane w pierwszej kolejności. Wszelką możliwą korespondencję dotyczącą dłużnika Ośrodek kieruje w jak najszybszym, możliwym terminie, jednak ilość spraw jaką realizuje GOPS znacząco wydłuża wykonanie ustawowych zadań. Przyczyna nieprawidłowości: zwłoka spowodowana awariami pracy oraz koniecznością rozpatrzenia w pierwszej kolejności wniosków na nowy okres świadczeniowy”.

(dowód: akta kontroli str.147-148)

Wyjaśnienia nie zostają uwzględnione. Napływ dużej ilości spraw związanych z innymi zadaniami nie może być powodem uznania wyjaśnień w przypadku niewłaściwego realizowania zadań. Nie zwalnia to Ośrodka z terminowej realizacji zadań objętych kontrolą.

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. niesporządzanie zawiadomień z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.,
2. prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych jako GOPS a nie jako organ właściwy, tj. wójt gminy,
3. nieterminowanie sporządzanie informacji do dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń, wniosków o podjęcie działań, wezwań na wywiad alimentacyjny.

Działalność GOPS w Wińsku w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oceniono **negatywnie**.

G) Postępowanie w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

⁷² Patrz przypis 35

⁷³ Zasada praworządności

⁷⁴ W sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

W okresie od 1.01.2024 r. do 4.09.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku wpłynął 1 wniosek o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 1 osobie. Ośrodek wydał 1 decyzję administracyjną w sprawie jednorazowego świadczenia. Od treści wydanej decyzji wnioskodawca nie złożył odwołania do organu II instancji

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzję administracyjną następującym numerze:

1.P.P. – GOPS 430.1.24.ZŻ z dnia 3.01.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wniosek zawierały dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Złożony był w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosku dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie tj.:

- zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie neonatologii.

- zaświadczenie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowanie w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone było terminowo. Decyzja zawierała datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, w jakim trybie służy od niej odwołanie. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenie przyznano i wypłacono w kwocie 4 000,00 zł jednorazowo. Sposób doręczenia decyzji był zgodny z art. 39⁷⁵ i 46⁷⁶ k.p.a.

W powyższym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność GOPS w Wińsku w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł oceniono **pozytywnie**.

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. brak weryfikacji w SIO MEN osób kontynuujących naukę w szkole, na które wnioskodawca ubiegał się o świadczenia,

⁷⁵ Patrz przypis 50

⁷⁶ Patrz przypis 51

3. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności członka rodziny wnioskodawcy w systemie Eksmoon
4. brak potwierdzenia dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne,
5. brak oznaczenia datą wpływu dokumentu złożonego przez wnioskodawcę,
6. nieprawidłowe doręczenie decyzji,
7. brak weryfikacji w systemie Empatia informacji potwierdzającej zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych osoby przebywającej na urlopie wychowawczym,
8. brak powołania w podstawie prawnej decyzji przyznających prawo do świadczenia rodzicielskiego art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych,
9. realizacja wypłaty na podstawie decyzji, której nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności, przed upływem terminu do wniesienia odwołania,
10. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnoletniej,
11. błędne pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych, w których odstąpiono od uzasadnienia,
12. nieprawidłowe ustalenie dochodów rodziny,
13. brak weryfikacji dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy ze statusem UKR i osoby dla której wnioskodawca jest opiekunem tymczasowym,
14. przyznanie świadczeń rodzinnych osobie nieuprawnionej,
15. błędny okres przyznania świadczeń rodzinnych dla osoby ze statusem UKR,
16. przekazanie do Wojewody Dolnośląskiego wniosku celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego niezgodnie z art. 21 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
17. przekazanie do Wojewody Dolnośląskiego niekompletnego wniosku celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego,
18. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
19. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
20. błędne pouczenie o środkach zaskarżenia w decyzjach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w których odstąpiono od uzasadnienia,
21. niesporządzanie zawiadomień z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.,
22. prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych jako GOPS a nie jako organ właściwy, tj. wójt gminy,
23. nieterminowanie sporządzanie informacji do dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń, wniosków o podjęcie działań, wezwań na wywiad alimentacyjny.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ubiegających się o świadczenia rodzinne uzależnione od kryterium dochodowego.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Weryfikować w systemie SIO MEN osoby kontynuujące naukę w szkole, na które wnioskodawca ubiega się o świadczenia.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 23 ust. 8 lit. j ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.

3. Weryfikować orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.
Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Przed przyznaniem prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności potwierdzać dzień kiedy nowe orzeczenie o niepełnosprawności stało się ostateczne.
Podstawa prawna: art. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Rejestrować daty wpływu na oświadczeniach i innych dokumentach składanych przez Wnioskodawców do Organu.
Podstawa prawna: art. 61 § 3 k.p.a. w zw. z art. 24 ust. 2, art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Prawidłowo doręczać Stronie decyzje dotyczące świadczeń rodzinnych.
Podstawa prawna: art. 39 k.p.a. i art. 46 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
7. Weryfikować w systemie Emp@tia zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w podziale na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe osób ubiegających się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
8. W decyzjach ustalających prawo do świadczenia rodzicielskiego przywoływać art. 32 ust. 1 d ustawy o świadczeniach rodzinnych, jako przepis szczególny w zakresie natychmiastowej wykonalności decyzji.
Podstawa prawna: art. 32 ust. 1 d w zw. z art. 32 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
9. Realizację decyzji, którym nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności rozpoczynać po upływie terminu do wniesienia odwołania.
Podstawa prawna: art. 130 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
10. Prawidłowo formułować treść rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnoletniej i przyznawać świadczenie małoletnim osobom uprawnionym.
Podstawa prawna: 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w zw. z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
11. Prawidłowo pouczać Stronę o środkach odwoławczych od decyzji. W decyzjach, w których odstąpiono od uzasadnienia informować Stronę o prawie wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w zw. z art. 127 § 1 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

12. Prawidłowo ustalać dochód rodziny przed przyznaniem prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego uwzględniając dochody wszystkich członków rodziny.

W związku z powyższym, należy skierować do Samorządowego Kolegium Odwoławczego celem stwierdzenia nieważności decyzję nr GOPS.430.Nr.625.24.ZR z dnia 4.12.2024 r.

O rozstrzygnięciu SKO należy niezwłocznie poinformować tut. Organ celem wydania ewentualnych dalszych zaleceń.

Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 156 k.p.a.

Termin wykonania: Niezwłocznie po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego.

13. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ze statusem UKR ubiegających się o świadczenia rodzinne uzależnione od kryterium dochodowego.

Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Przyznawać świadczenia rodzinne wg ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa dla osób ze statusem UKR.

W związku z powyższym, należy skierować do Samorządowego Kolegium Odwoławczego celem stwierdzenia nieważności decyzję nr GOPS.430.Nr 606.24.ZR z dnia 6.03.2024 r., decyzję nr GOPS.430.Nr 163.24.ZR z dnia 23.07.2024 r. oraz decyzję nr GOPS.430.nr 608.24.ZR z dnia 5.11.2024 r.

O rozstrzygnięciu SKO należy niezwłocznie poinformować tut. Organ celem wydania ewentualnych dalszych zaleceń.

Podstawa prawna: art. 26 ust. 4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz art. 156 k.p.a.

Termin wykonania: Niezwłocznie po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego.

15. Prawidłowo ustalać okres przyznania świadczeń rodzinnych dla osób legitymujących się statusem UKR.

Podstawa prawna: art. 26 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Termin wykonania: na bieżąco.

16. Wnioski do Wojewody Dolnośląskiego przekazywać wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny.

Podstawa prawna: art. 21 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Termin wykonania: na bieżąco.

17. Przekazywać do Wojewody Dolnośląskiego kompletne wnioski celem ustalenia czy w sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

Podstawa prawna: art. 23 a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Termin wykonania: na bieżąco.

18. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny wnioskodawców ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 15 a ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.

19. Prawidłowo formułować rozstrzygnięcie (osnowę) w decyzjach dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego i przyznawać świadczenie z funduszu alimentacyjnego małoletnim osobom uprawnionym.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

20. Prawidłowo pouczać Stronę o środkach odwoławczych od decyzji dot. funduszu alimentacyjnego. W decyzjach, w których odstąpiono od uzasadnienia informować Stronę o prawie wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w zw. z art. 127 § 1 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

21. Kierować do prokuratury zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. przez dłużnika alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 209 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 304 § 2 k.p.k.

Termin wykonania: na bieżąco.

22. Działania wobec dłużnika alimentacyjnego prowadzić w imieniu organu właściwego wierzyciela oraz w imieniu organu właściwego dłużnika alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 2 pkt 9 i pkt 10 w zw. z art. 8b i art. 12 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

23. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmować z zachowaniem terminów określonych w art., 35 k.p.a.

Podstawa prawna: art. 35 k.p.a. w zw. z art. 6 k.p.a. w zw. z art. 25 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁷⁷, Kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje pisemnie tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Wójta Gminy Wińsko, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Wińsko
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Chmura
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

⁷⁷ (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.),

